

Наслов ориїнала:
Antoine de Saint Exupéry
LE PETIT PRINCE

Антоан де Сент-Егзипери

МАЛИ ПРИНЦ

Превео:

Драган Ивановић

МІВА BOOKS • НАРОДНА КЊИГА

Београд, 2022

ЛЕОНУ ВЕРТУ

Молим децу да ми опросте што сам ову књигу посветио одраслој особи. Имам за то један озбиљан изговор: та одрасла особа је најбољи пријатељ кога имам на свету. Имам и други изговор: та одрасла особа у стању је да све разуме, чак и књиге за децу. Имам и трећи изговор: та одрасла особа живи у Паризу, гладна је и хладно јој је. Потребно јој је да је неко утеша. Ако сви ови разлози нису довољни, радо ћу посветити ову књигу детету које је некад била та одрасла особа. Све одрасле особе су најпре била деца. (Али се мало њих тога сећа). Исправљам, дакле своју посвету:

*ЛЕОНУ ВЕРТУ**кад је био дечак*

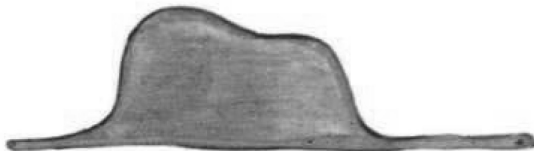
I

Једном, кад ми је било шест година, видео сам прелепу слику у некој књизи о прашуми која се звала „Истините приче”. Слика је представљала змијског цара како гута неку звер. Ево копије тог цртежа.

У књизи је писало: „Змијски цар свој плен гута не жваћући га. После тога док га не свари не може да се креће и спава шест месеци.”

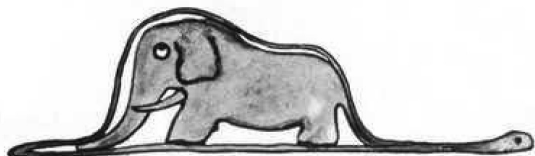
То ме је навело на многа маштања о пустиловинама у прашуми, па сам једном успео да оловком у боји нацртам свој први цртеж. Мој цртеж број 1 изгледао је овако:

Показивао сам своје ремек-дело одраслима и питао их да ли се плаше мог цртежа.

Они су ми одговарали: „Зашто бисмо се плашили шешира?”

Међутим, мој цртеж није приказивао шешир. Приказивао је змијског цара који је прогутао слона. Затим сам нацртао змијског цара изнутра, како би одрасле особе могле да схвате. Њима све увек треба да се објашњава. Мој цртеж број 2 изгледао је овако:

Одрасли су ми саветовали да се манем цртања змијског цара споља или изнутра и да се посветим географији, историји, математици и граматичи. Тако сам ето, у шестој години напустио дивно занимање сликара. Био сам обесхрабрен неуспехом свог цртежа број 1 и свог цртежа број 2. Одрасле особе никада ништа саме не могу да схвате, а децу замара да им наново објашњавају.

И тако сам морао да изаберам неко друго занимање, па сам научио да возим авион. Летео сам свуда по свету. Географија ми је, истини за вољу, много користила. Могао сам на први поглед да разликујем Кину од Аризоне. А то је веома корисно ако човек ноћу залута.

Тако сам у животу често долазио у додир са много озбиљних људи. Дуго сам живео међу одраслима, и видео их сасвим изблиза, али то није много поправило моје мишљење о њима.

Када би међу њима срео неког ко би ми се учинио мало бистрији, проверавао сам га својим цртежом број 1, који

сам стално чувао. Желео сам да сазнам да ли га заиста разумем. Али, он би ми увек одговарао: „То је шешир”. Тада му не бих причао ни о змијском цару, ни о прашуми, ни о звездама. Спустио бих се на његов ниво. Говорио му о бриху, о голфу, о политици и о краватама. Одрасла особа била би веома задовољна што је упознала тако разборитог човека.

II

Тако сам живео сам, без некога с ким бих могао искрено да поразговарам, све док ми се, пре шест година, у пустињи у Сахари није догодио квар. Нешто се било сломило у мотору. А како нисам са собом имао ни механичара, ни путнике, решио сам да покушам да га сам поправим. Било је то за мене питање живота или смрти. Воде за пиће имао сам једва за осам дана.

Прве ноћи сам заспао на песку хиљаду миља далеко од насељених места. Био сам усамљенији од било каквог бродо-ломника на сплаву на сред океана. Зато замислите како сам се изненадио када ме је у зору пробудио неки необичан гласић. Говорио је:

- Молим вас... нацртај ми овцу!
- А!
- Нацртај ми овцу...

Скочио сам као громом погођен. Добро сам протрљао очи. Добро погледао. И видео сасвим необичног дечака који ме је озбиљно посматрао. Ево његовог најбољег портрета који сам, касније, успео да нацртам. Али мој цртеж није, наравно, ни издалека тако чудесан како је он изгледао. Нисам за то ја крив. Одрасли су ме, кад ми је било шест година, обесхрабрили у сликарском позиву, те тако нисам научио да цртам ништа друго сем змијског цара споља и изнутра.

Гледао сам, дакле, привидеће очију широм отворених од изненађења. Не заборавите да сам се налазио хиљаду миља далеко од било ког насеља. А мој дечачић ми није изгле-

дао ни као неко ко је залутао, нити као неко ко је уморан, нити гладан, ни жедан, ни преплашен. Ни по чему није личио на дете изгубљено усред пустиње, хиљаду миља далеко од било ког насеља. Када сам најзад успео да проговорим, рекох му:

– Али... шта ти радиш овде?

Он ми тада понови, сасвим тихо, као да жели да каже нешто веома озбиљно:

– Молим вас... нацртај ми једну овцу...

Када вас тајанство обузме сувише снажно, не усуђујете се да не послушате. Ма колико све то изгледало бесмислено, не заборавите да сам се налазио хиљадама миља далеко од настањеног места и у смртној опасности, извадих из џепа хартију и налив-перо, али тада се сетих да сам у животу пре свега учио географију, историју, математику и граматику, те рекох дечачићу (мало мрзовољно) да не знам да цртам. Он ми одговори:

– Не мари. Нацртај ми овцу.

Како никад нисам цртао овцу, нацртао сам за њега поново један од она два цртежа која сам једино умео да нацртам. Онај што представља змијског цара споља. И био сам запрепашћен кад сам чуо како ми малишан одговара:

– Не! Не! Нећу слона у змијском цару. Змијски цар је врло опасан, а слон је врло гломазан. Код мене је све тако мало. Треба ми овца. Нацртај ми овцу.

Тада почех да цртам.

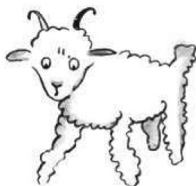

Он је пажљиво посматрао, па рече:

– Не! Та је много болесна. Нацртај ми неку другу.

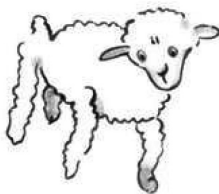
Цртао сам.

Мој пријатељ се насмеши умиљато, са благонаклоношћу:

– Видиш и сам... то није овца, то је ован. Има рогове....

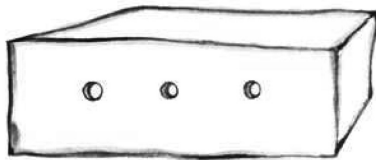
Понових, дакле, још једном свој цртеж.

Али и он је одбијен као и претходни:

– Та је сувише стара. Ја хоћу овцу која ће дуго да живи.

Тада, немајући више стрпљења, пошто сам се журио да раставим мотор, нашарах цртеж. И добаких:

– Ово је кутија. Овца коју желиш је унутра.

Био сам врло изненађен када сам видео да се лице мог малог судије развеселило:

– То је баш оно што сам желео! Мислиш ли даће тој овци бити потребно пуно траве?

– Зашто?

– Зато што је код мене све тако мало...

– Сигурно ће јој бити довољно. Дао сам ти сасвим малу овцу.

Он се нагну према цртежу:

– Није баш тако мала... Гле! Заспала је...

Ето тако сам се упознао с малим принцом.

*Ево његовог најбољег портрета који сам, касније,
успео да нацртам*

III

Требало ми је доста времена да схватим одакле је дошао. Мали принц, који ми је постављао многа питања, никад није чуо моја. Случајно изговорене речи, мало по мало, све су ми откриле. Тако, кад је први пут угледао мој авион (нећу да цртам свој авион, то је исувише тежак цртеж за мене) он ме упита:

– Каква је то ствар?

– То није ствар. То лети. То је авион. То је мој авион.

Био сам поносан што сам му испричао како летим. Тада он узвикну:

– Како! Ти си пао с неба?

– Да, одговорих скромно.

– О! Баш чудно...

И мали принц се грохотом засмеја што ме веома разљути. Желим да се моје неприлике озбиљно схватају. А он настави:

– Значи да и ти долазиш с неба! Са које сипланете?

Трачак светлости као да осветли тајну његовог присуства, те га упитах изненада:

– Ти, дакле, долазиш са неке друге планете?

Али он не одговори. Благо је климнуо главом гледајући мој авион:

– Да, стварно, у овоме ниси могао доћи издаљине...

И он утону у сањарење које потраја дуго. Затим, извади из хепа моју овцу и препусти се посматрању свога блага.

Можете замислити колико је радозналости пробудило у мени то полуповерљиво саопштење о „другим планетама”. Трудио сам се да о томе сазнам што више:

– Одакле долазиш, мали мој? Где је то „код тебе”? Где хоћеш да однесеш моју овцу?

Он ми одговори после замишљеног ћутања:

– Добро је што ће кутија коју си ми дао ноћу да јој послужи као кућа.

– Наравно. И ако будеш добар, добићеш иконопац да је привежеш. И кочић.

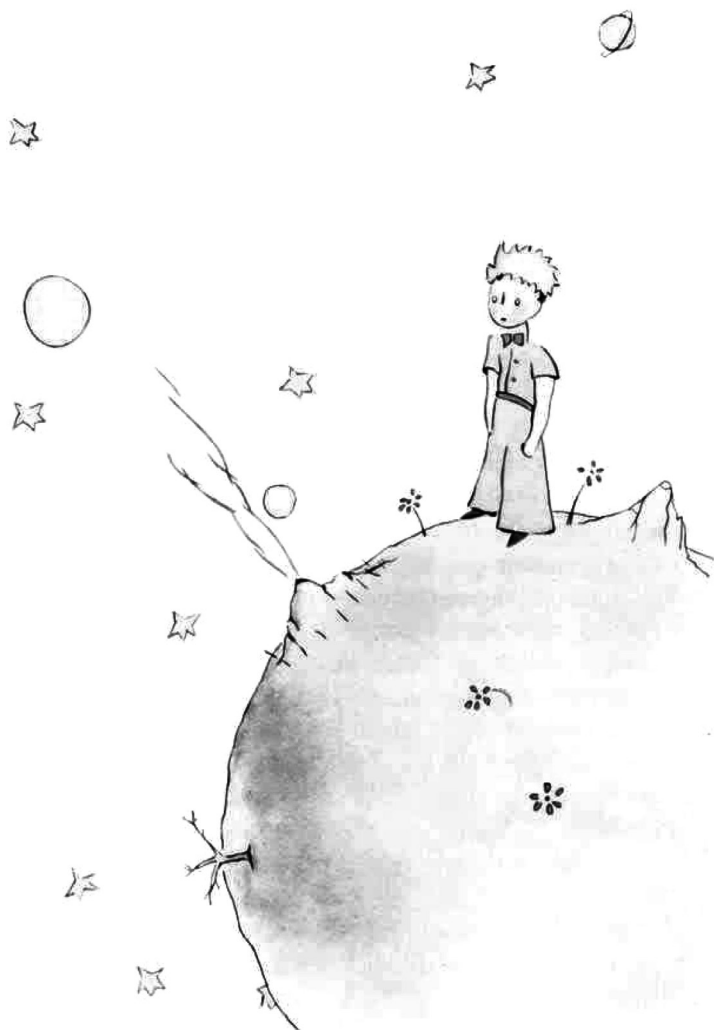
Изгледа да је тај предлог запрепастио малог принца:

– Да је вежем? Смешно!

– Али ако је не вежеш, може да одлута, изгубиће се...

Мог пријатеља поново ухвати смех:

- Али куда би одлутала?
- Било куда. Право испред себе... Тада мали принц озбиљно рече:
 - Ништа не смета, код мене је све тако мало!
- И можда, помало тужно, додаде:
 - Идући право не стиже се баш далеко...

IV

Тако сам сазнао још једну веома важну ствар: да је планета на којој је рођен једва мало већа од неке куће!

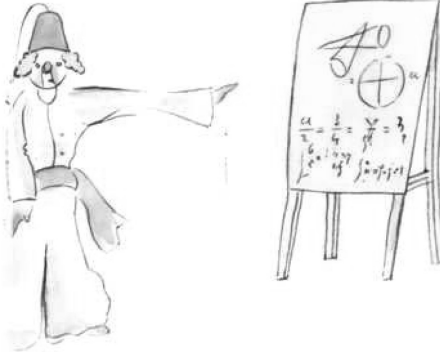

То ме није много изненадило. Знао сам добро да осим великих планета као што су Земља Јупитер, Марс, Венера, којима су људи дали имена има на стотине других које су понекад тако мале да се једва могу уочити телескопом. Када неки астроном открије неку од њих, он јој уместо имена даје број. Назове је, на пример, „астероид 3251”.

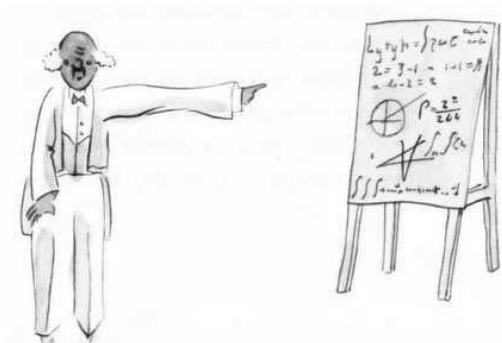
Имам озбиљних разлога да верујем да је планета са које је дошао мали принц астероид Б 612.

Један турски астроном приметио је телескопом тај астероид 1909. године, и то само једанпут.

Он је на Међународном конгресу астронома свечано изложио своје откриће. Али му нико због његовог одела није веровао. Такве су одрасле особе.

Срећом по астероид Б 612, један турски диктатор је, под претњом смртне казне, свом народу наметнуо европски начин одевања. Астроном је врло отмено одевен поново изложио своје откриће 1920. године. И овога пута сви су прихватили његово мишљење.

Испричао сам вам ове појединости о астероиду Б 612 и поверио вам његов број, само због одраслих особа. Одрасле особе воле бројеве. Кад им причате о неком новом пријатељу, никад вас не питају о оном што је битно. Никад вам неће рећи: „Каква је боја његовог гласа? Које игре највише воли? Скупља ли лептире?” Него вас питају: „Колико има година? Колико има браће? Колико је тежак? Колико му зарађује отац?” Тек тада сматрају да га познају. Ако кажете одраслима: „Видео сам једну лепу кућу од црвених цигала са геранијумом у прозорима и голубовима на крову...”, они нису у стању да замисле ту кућу. Треба им рећи: „Видео сам кућу од сто хиљада франака.” Тада ће узвикнути: „Како је лепа!”

Исто тако, ако им кажете: „Доказ да је мали принц постојао је тај што је био диван, што се смејао и што је желео да има овцу. Кад неко жели овцу, то је доказ да постоји”, они би слегнули раменима и сматрали вас дететом. Али, ако им кажете: „Планета са које је он дошао је астероид Б 612” вероваће и неће вам даље досађивати питањима. Такви су они. Не треба им замерити. Деца треба да буду веома попустљива према одраслим особама. И треба да им праштају.

Наравно, ми који разумемо живот, ми не придајемо значај бројевима. Волео бих да сам ову причу почео као бајку. Волео бих да сам рекао:

„Био једном један мали принц који је живео на једној планети једва нешто већој од њега самог, а био му је потребан пријатељ...” За оне који разумеју живот, то би изгледало далеко уверљивије.

Не волим да се моја књига чита површно. Са много туге причам ове успомене. Прошло је већ шест година откако је мој пријатељ отишао са својом овцом. Покушавам да га опишем, да га не бих заборавио. Тужно је заборавити пријатеља.